

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
bordára:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órá helyben	1 „

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Orsz. hasábolott garmond sor vagy utána
tere 10 kr. A helygond minden hirdetés után
30 kr. Napijok és gyakori hirdetéseknek külön
kedvezményt nyújt a kiadó hivatal.

Hirdetéseket felvesz:

Becsin: Oppelk Alajos (Wollze)
stein et Vogler
Wallfischgasse nr. 10

Nyitlteri cikkek

garmond sor után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELOFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap negyedik évi folyamára.

Midőn a „KELET” negyedik életévének küszöbén az előfizetésre hívjuk föl pártunk t. tagjait: talán fölmentve érezhetnők magunkat a program-
adás kötelessége alól, egyszerűen lapunk eddigi három évfolyamára hivatkozván.

S mégis midőn magunkat és lapunkat továbbra is a kiegyezés feltétlen híveül valljuk: lehetnek, a kik, a legutóbbi politikai mozzanatokra
célozva, magának a kiegyezésnek újabb igazolását kívánják.

Szerintünk azonban mindazon zavar és pangás, mely közéletünk majd minden ágát e perczben zsibbadásban tartja, minden okoskodásnál és elméleti
argumentationál hathatósabban szól épen a kiegyezés fentartásának szükségessége mellett — s ime, maga az eddigi közjogi oppositio egyik legkiválóbb alak-
ja és legtekintélyesebb férfja is saját élő példájával bizonyítja, hogy a kiegyezés fentartásáért még az ár sem igen magas, melyet bámulatos áldozat-
készségével megfizetni elég erős vala, midőn, hat éves vezéri multját megtagadva, a közjogi kiegyezés ellenzését elejté.

A közgazdasági és pénzügyi szerencsétlenségek, melyek az utóbbi években, hazánkat érték; ám részben saját tulhajtott s vérmes reménykedésünk-
nek, tévesztett számításainknak, sőt mulasztásainknak — de legalább is épen annyira a természet erőinek és az európai pénzvviszonyoknak eredményei és
épen azért nem a kiegyezés, hanem az okképen szerepelt vérmes reménykedés, tévesztett számítások és mulasztások ellen bizonyítanak s ezeknek elhári-
tásával és jóvátételével a kiegyezés annál fokozottabb mértékben nyújthatja hazánknak előnyös gyűlöleseit.

Ezért nem látjuk szükségét, hogy az új év közeledtével más programot jelezzünk a „KELET” számára, mint, hogy jövőre is a kiegyezés pártjá-
nak kívánunk, a józan szabadelvűség irányzatában, csekély erőnkkel szolgálni.

A „KELET” tehát sem elvét, sem irányát változtatni nem fogja, valamint beosztása, kipróbált munkásai is maradnak a régiiek.
Szolgáljuk mindenekelőtt az ország érdekeit, de szolgáljuk, mint eddig is, az erdélyi részek igényeit, minden irányban hű képviselői kívánván len-
ni a Királyhágon inneni rész szellemi és anyagi ügyeinek.

Munkatársaink diszes koszoruja és nem csökkenő buzgalmunk szolgáltatják a siker biztosítékait.

Midőn tehát, mint a kiegyezés pártjának ez országrészben egyetlen organumaként fordulunk a t. közönséghez: bizton számítunk az eddig tapasztalt
pártfogásra.

Vajha fáradozásunk minden irányban sikerre vezetne!

Kolozsvártt, 1873. deczember hó 18-dikán.

SZÁSZ BÉLA,

a „KELET” felelős szerkesztője.

Kiadói szó. Részemről továbbra is minden tölem telhetőt elkövetek, hogy a t. közönség jogos igényeit kielégíthessem s bár a munkadíjak
aránytalanul emelkedtek: nem kívánom az előfizetési díjakat emelni, hogy így részemről is meghozzam a pártnak áldozatomat, remélve, hogy a t. közön-
ség tömeges pártolás által fogja törekvéseimet jutalmazni.

Az előfizetési árak tehát maradnak a régiiek.

Kolozsvártt. 1873. deczember hó 18-án.

Egész évre **12 frt.**
Félévre **6 „**

Negyedévre **3 frt.**
Egy órá **1 „**

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „KELET” kiadója.

Budapest, 1873 dec. 16

(y.) Szakadatlan pártbomlás a helyzet
jellege. Mindennap új meg új kilépők és be-
lépők névsorát hozzák a lapok. Sem nagy-
szabású politikai kérdések, sem mérges elvi
ellentétek nincsenek napi rendszer, sőt mond-
hatnók, legkevésbé vannak most, mégis bom-
lás, párttagadás, eretnokség uralkodik a le-
vegőben, a házban s clubokban. Elérkezünk
ama szépséges állapotig, hogy országgyűlé-
sünkben legalább 9—10 pártárványat létezik.
A pártok kezdődnek a nemzetiségi képviselőkön,
folytatódnak a Kossuth-, Irányi-, Simonyi-,
Csávolszky-, Tisza-, Ghiczy-, Deák-,
Lónyay-, Sennyey-pártokon. Egyébiránt az
események középpontját a Ghiczy-párt képe-
zi, ide csoportosulnak egyelőre mindazon
elemek, melyek eddig is tövisen ültek e
vagy ama clubban. Legújabbban a Lónyay-
párt egy részének belépése van jelezve; a ki-
lépésről bizonyára van tudomása a lapok ol-
vasóinak. Megvalljuk, mi némileg megnyugtató
jelenséget látunk e kilépésben. A Lónyay-
párt benn, nagyobb károkat okozott a
Deákpártnak, mint okozhat künn, már csak
azon egy indoknál fogva is, mert a tartoz-
kodás, a fejtetés, hogy magában a pártban
igen sokan vannak a Szláv-kormány ellen-
zői, sokkal nagyobb volt, mint most, midőn
nem az árkokon belül, hanem kívül látjuk
azon — különben tisztelt egyéniségeket —
kik rossz szemmel nézik a jelenlegi kormányt.

E férfiak közül néhány, mint említém, a
Ghyeczypárthoz csatlakozott s e szándékát egy
levélben tudatják a középpárt elnökével. A
Deákpárttra nézve e tény némileg kedvezőtlen-
ül hathat, korántsem azon indokból, mivel hi-
veket veszített, hanem mert oly egyéniségek
kezdették meg a Ghyeczypártba való csatlako-
zást, kiket alig követhetnek ez uton azon kép-
viselők, kik idővel hajlandók lettek volna szin-
tén a középpártba lépni. Idővel mondjuk, mi-
vel a Ghyeczypárt álláspontja tagadhatatlanul
mindaddig még nincs tisztázva. A követendő
elvek iránt gyökeresebb tapasztalati meggyőző-
désre van szükség, hogy zászlója alá sorakoz-
hassanak egy oly egyének, ki minden érde-
mei mellett egy hibától nem volt ment: az
ingatagság hibájától.

Ily körülmények között a Deákpártnak
eszméire kell kötelességét s ez abban áll, hogy
egyöntetű szilárdsággal támogassa a jelenlegi
kormányt s míg rajta kívül a zavarok dühnek
is, enmaga sohasem ingadozik. A vétkek leg-
nagyobbika volna, ha azon párt, mely a hatal-
mat eddig ingatlanul kezelte, e nehéz pillana-
tokban megengedné, hogy a zavar képe az or-
szág kormányában is visszatükröződjön.

Elég, ha ez teljes magamivoltában mutat-
kozik az országgyűlésen, mint ezt a mai ülés
is tanúsítja. A szennvedélyek alig fékezhetők s
hevesebb véralkotu egyéneknek a legsértőbb
kifejezésekben jönnek felszínre. Így Simonyi
Ernő „üzletre számító cliquenek” nevezte teg-
nap a többséget s lopásokat emlegetett, mire

Tisza Kálmán legkegyelmesebben ama jó szán-
dékának adott kifejezést, hogy „nem akarja a
kormányt lopással vádolni,” hanem azért Pau-
ler számára mégis tanfolyamot kívánt nyittatni
a parlamentarismus abcéjének megtanítására s
Csernatony ugyancsak Paulert ama bókaltisz-
telte meg, hogy „szokása ellenére elmésséget
mondott.” Ilyenmő csipkedésekkel szemben a
Deákpárt áll a kormány tekintélyét megvéd-
ni s ezt méltán el is várja az ország.

— A kezdő m. kir. állampénztári tisztviselőknek a pénzügyminiszterium a szolgálat érdeké-
ben oly segédeszközt kívánt nyújtani, mely a pénz-
tári szolgálatnak nemcsak elméleti, de főleg gyakor-
lati elsajátítására vezérfonalul szolgálni képes legyen
E célból az 1807-óta főleg német nyelven megje-
lent, egyes szétszort szabályrendeletek és pénztári
utasítások alapján összeállítást szerkesztett. E mű a
szerint, a mint a m. kir. központi állampénztár
együttal mint államadóssági pénztár is működik,
két főrésze oszlik, még pedig: az I-ső rész a m.
k. közp. állampénztárnak szolgálatára vonatkozó
pénztári utasítások és szabályrendeletek gyűjteményét
foglalja magában. Ezen műben foglalt, különösen az
államadóssági pénztár szolgálatára vonatkozó sza-
bályok, mindazon pénzügyintézetek és magánüzemek is
utmutatásul szolgálnak, melyek, vagy kik azon
helyzetbe jutnak, hogy a m. kir. állampénztárakkal
érintkezniök kell.

— A magyar kir. adóhivatalok szolgálatára
vonatkozó utasítások és szabályrendeletek gyűjtemé-
nyének, melyet a pénzügyminiszter a képviselőház
16-iki ülésében bemutatott rendelkezéséről a követ-
kezőket említtük föl: Az adóhivatalok feladatát ké-
pező teendőik teljesítésének módját, ugyintén az
adóhivatali személyzet viszonyát szabályozó utasítá-
sok és rendeletek különféle időszakokban adattak ki
szétszortan részint külön füzetekben, részint pedig
a rendeletlapokban jeleltük meg. — A jelen gyűj-
temény célja a most érintett szabályok és utasítá-
sok egybefoglalása által egyfelől az adóhivatali ügy-
kezelést egyszerűsíteni és könnyíteni; másfelől pedig
az adóhivatali személyzetnek, s kivált a fiatalabb
adótisztviselőknek alkalmat nyújtani arra, hogy az
adóhivatali szolgálat minden ágazatára vonatkozó
szabályokat alaposan és rendszeres modorban tanul-
mányozhassák.

— Országgyűlés. A képviselőház decz. 16-ki
ülésében a költségvetés általános tárgyalását befe-
jezték s megkezdék a részletes tárgyalást is. Az ál-
talános vitánál erős beszédeket s elmes polemikákat
lehetett hallani, egyrésztől Simonyi Ernő és Tisza
Kálmán, másrésztől Pauler miniszter és Csernatony
között. Tisza Lajos közlekedési ügyér szokatlan hév-
vel s nem kis sikerrel szólalt föl Helfy Ignác gya-
núsító beszédére. Midőn Helfy Ghyeczy Kálmánnak
az elvtagadást veté szemére, a jobboldal pillanatig
tartó zajos éljenzésben nyilvánult ovatióban részesíté
Ghyeczyt. A költségvetést általános tárgyalás alap-
jával valamennyi párt elfogadta, a szélsőbal kivéve.

— A középpárt elnökének Domahidy Ferencz urnak a következő Ghyczy Kálmánhoz intézett levél kézbesítettett:

„T. képviselőtárs! Régóta meg vagyunk győződve arról, hogy a parlamentáris viszonyaink megszilárdulása s ebből folyólag hazánk ügyeinek jobbra fordulása egy oly középpárt alakulásától tételeztetik föl, mely a pártok szenvedélyei felett emelkedve a szétvált erőket az ország pénzügyi és közigazgatásának rendezésére czélszerűen egyesíteni képes legyen.

Mindaddig azon közjogi alap veszélyeztetése nélkül a melyet elfogadtunk s a melyhez ma is ragaszkodunk, átajtásunk teljesülése lehetetlen volt. Most azonban, midőn önnek bölcs vezetése alatt megalkult azon középpárt, a melyben mi egyrészt a függetlenségnek, másrészt pedig a rohamos bomlás megakadályoztatásának biztosítékát látjuk: helyén tartottuk a kormánypárttól elválni s ezennel a középpárthoz csatlakozásunkat tisztelettel kijelentjük. Budapest 1873. december 16-án: gr. Csáky Tivadar, Uhlár János, Lónyay József, Benedikty Albert.

A kormánypártból tegnap kivált b. Kemény Gábor, Máriássy Béla és Ottlik Géza nem csatlakoztak a középpárthoz.

A reformpárt tagjai közelebből tartanak értekezletet a Ghyczy-párttal s kiadott programjuk épségben tartásával véglegesen beleolvadnak a középpártba. — Ezer képviselő száma öt: Schwarz Gyula, Szepessy Gyula, gr. Csáky Gyula, gr. Károlyi Ede, Kármán Lajos.

Ezenfelül több szabadelvű deákpárti képviselőről beszél, hogy belépnek a középpártba, ilyenekül nevezi a „Pesti Napló Tarai, Kardos és Siskovics urakat.

BELFÖLD.

Csikszék, decz. hó 1873.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Kelet” egyik számában olvasám, hogy a csik-somlyói gymnasium 8-ad osztályának alapítási ünnepélye mult november hó 25-én folyt le, mely alkalommal jelenlegi érdemes director ur „kitűnően értekezett ez idő szerint a tanár-egylet vita-tárgyát képező classica philologia szükségességéről, előadva nevezett tanintézet történetét.

Engedje meg a tisztelt szerkesztő ur, hogy én is, mint ez intézet egykori növendéke fejezzem ki becses lapjában a gymnasium kiegészítése fölötti örömetem úgy, miként ez iskola felvirágzását szívén hordozó hálás növendékekhez illik.

Nem ismervén közelebből ama nagybecsű értekezést, melyben Imets F. J. director ur tolla a csik-somlyói főiskola múltját megörökítő: kényszerítve vagyok saját tapasztalataimat használni kiegészítő, mely alapon épült tudósításom remélem mindazonkál visszhangra talál, kik a nevezett intézet viszonyait, módszerét ismerve, néha üres idejökben nem restelték összehasonlítani e közben szerzett tapasztalataikat, más, talán rendszerezőbb, nevének megfelelőbb gymnasiumok szokásaival; s egy kissé elmélkedni a fölött: milyennek kellene lenni minden nyilvános tanintézetnek: hogy a tudomány mai álláspontja, s a kor követelménye szerint minél alaposabb elemi ismereteket nyerhessenek a tanulók a különböző tudományágakban.

How közleményemen könnyebb áttekintést eszközöljek, a kérdés körül csoportosított megjegyzéseimet: mennyiben felel meg a csik-somlyói gymnasiumban követett tanítási módszer vagy módszeretlenség (ha úgy tetszik) nem mondom a mai tudományosság igényeinek, hanem bár a józan ész kívánalmainak?

Ugy hiszem kisebb-nagyobb mértékben mindenkinek, ki újabb időben a csik-somlyói gymnasiumból más tanintézetbe lépett át középtanodai tanulmányai befejezésére, volt alkalma tapasztalni bizonyos nemet a kicsinylésnek, midőn igaz feleletet adott a kérdésre: hol, melyik gymnasiumban tanult eddig? Ennek oka nézetem szerint nem abban keresendő, hogy a gymnasium faluhelyen lévén, a belőle kiszabadultak nem bírhatnak a nagy városokban felnőtt tanuló ifjakéhoz hasonló társadalmi műveltséggel, hanem mélyebben t. i. a tudományos alapismeretek hiányában.

Mi lehet ennek oka?

A gyakorlati életben megszoktuk néha saját hibáink okát rajtuk kívül fekvő körülményekben keresni. Ez eljárás ha nem is mindenha, de sokszor célhoz vezet.

Ha visszapillantunk a csik-somlyói intézet falai között eltöltött időkre, ha ösztönik akarunk lenni: bizony nem nyilatkozhatunk helyeslőleg a tudományzakok ama kezelése felől, mit ott tapasztalni szerencsések valánk; mert úgy találjuk, hogy míg tanárai nagyobb részben — tisztelet a kivételnek vagy talán mondhatnók a kivételnek — nem csak a pedagógia újabb vívmányaival nem ismeretesekek, (mióta ez a botrendszer brutális nyűgéből kiszabadult) hanem tantárgyaikban sem producálnak annyi jártasságot, mi valakit felgymnasiumi tanárságra jogosíthat. Valami szánandó állapotról tesz tanuságot az, midőn egy gymnasium tanár-kara között alig találhatunk egy, ki a görög nyelvben példálul annyi jártassággal dicsekedhetnék, hogy a görög classicusok könnyebb helyeit, hol t. i. feltűnő nyelvtani nehézség nem fordul elő, hibátlanul lefordítsa, s nem kevésbbé neveltséges, mint szomorító az a körülmény, midőn valamelyik tanárra például a római historia tanítását bizzák valószínűleg azon indok alapján, hogy; eleget foglalkozott életében latin classicusokkal, ergo tudnia kell Róma történetét.

Kik a classica philologia kezelését ez intézetből ismerjük, méltán feltehetjük a kérdést: vajon Imets F. J. director urnak a classicai nyelvek védelmében tartott értekezése a tanároknak volt-e szánva vagy a tanulóknak, s szándékszik-e a director ur adandó alkalommal a többi tudomány ágak gyakori fontosságát hasonló módon megismertetni

dést intézni és görösös erőmegfeszítéssel erőt véve magán, melyen meghajlott a nagyméltósága előtt.

— Szabad-e nevet kérnem, hogy tudjuk kinek köszönhetünk oly sokat? szólalt meg ez.

— Ekkhof — Ekkhof Ernő.

— Ah! viszonzá gróf Sternberg, ismertem atyját, derék ember volt. Némi zavarral hallgatott egy percig.

Hanem ön igen kedves meglepetést szerzett nekünk az által, hogy váratlanul részt vett kis tréfas előadásunkban, melyet itt a kertben rendeztünk, s mely tegnap leányom eltűnése miatt félbeszakadt volt. Alkalmasint beszéltek már önről a városban s ez által élvezhetjük azt hiszem ön jelenlétének örömet. Nem tudom ha fog-e ön előtt érdeklődni, kis ünnepélyünk folyamatát tovább is követni, miután az abban résztvevők ön előtt alkalmasint mind ismeretlenek, de mindenesetre reményem, hogy részeltetni fog ön azon szerencsében később, az asztalnál egybeseregülésünk alkalmával velünk tartani, melylyel éjjel tájt akarjuk befejezni alakoskodásunkat.

Enkkhof Ernő szóltan hajolt meg újból. Izgatottan szorította össze fogait, mert egész sereg kíváncsián fűrkésző szemek látott maga felé irányulni, kik később vállvonítva fordultak el a derék ember fiától.

Azt is látta, hogyan tekintenek körül Sternberg Adél szeméi nyugtalan györséggel s hogy a váltakozók arcán halványosság és égő pir — s e perczben ismét maga előtt vélte őt látni a kis piczinyt a fehér köntösében, kezét tartva s a tóra mutatva, a tói rózsákra, hallani vélte a mint így szólt: Nemde majd egyjék újból, ha nagyobb lesz? Akkor nőül megyek hozzá s mindent szabad lesz akkor tennem!

Vajjon most is ott állott háta megett az inas, együgyű nevetésével? Ő legalább most is hallá azt.

Nem; ő maga volt az, ki hangosan felkaczagott. Hangosan önmagát gunyolva és keserűen, úgy, hogy a méltóságos gyülekezet többé nem lenéz, hanem bámulattal felhúzott szemöldökkel kezdé őt méregetni. De ő nem vala képes többé egy percet is megkülönböztetni, mint egy zavart körben forgott

azokkal, kik daczára, hogy évtizedeken keresztül tanítással foglalkoznak, még erre nem gondoltak.

Mellőzve mily avatatlan kezekben van akár a történelem, akár a mennyiségtan, ugy hiszem a helyzetet eléggé ismertettem, ha megemlítem, hogy a tanár urak könyvészeti ismerete is oly szűk körű, hogy a tudományok fejlettségéhez alkalmazott legajánlatosb kézi könyvek létezéséről sem bírnak tudomással, legalább erre enged következtetnünk az a körülmény, hogy péld. a kimerítőbb, Irodalom történelmeket elmellőzve beírják a Szvorényi-féle extractum előadásával a nagy gonddal összeállított Toldy-féle irodalom történeti olvasó könyv gyakorlati felhasználását pedig teljességgel figyelmen kívül hagyják elannyira, hogy a tanulóknak önmaguktól saját buvárkodások alapján kell rá jönnök, miként létezik ez is és sok egyéb, miről az illető tanárról semmit sem hallottak.

Azzal sem sokat látszanak törődni, hogy a Természettan elmélete péld. akár a hőtan, akár erőtani részét tekintsük meg a mai fejlettség mellett nem nélkülözhetni a mathematicai alapot, s ha az Ab-Kunzeke fisica kísérleti részét be is hozzák, a legközelebbi időig használt Tünger Ambro helyett, annak gyakorlati részét az ugynevezett pöt-füzetet még tudományai nem tanítják.

Tér szűke miatt több példát nem is hozok fel, noha még sok tárgyra nézve vannak megjegyzendők.

Midőn a tantárgyak alapelemeit illetőleg oly felőlő hiányokat tapasztalunk magunknál a tanár uraknál is, mit egy jó hirben álló gymnasium 8-ad osztályát középszerű sikerrel végzett ifjúság sem tudnánk megbocsátani — az egyes tantárgyak rendszeres áttekintéséről, beható magyarázatáról igen természetesen szó sem lehet, a minthogy nincs is. Alig hiszem, hogy találhatnánk valaki azok közül, kik a legközelebbi években ez intézetben tanultak, ki számot vetve a viszonyokkal tökéletesen kétségbevonhatlan valónak ne ismerné ez állítást.

Ha komolyan fontolóra vesszük az így tanítás eredményeit, el kell ismernünk, miszerint nem sok nagytás volt egy a mult évben a saját valamelyik hasábján a székely ifjak egyetemiséletére reflectált cikkek ama számaiban: „az egyetemi előadásokon bámulnak,” mert valóban még előttünk is új volt a minden oldalról megvilágított jó magyarázat, hát még azokra minő meglepő leend, kik közvetlenül a csik-somlyói gymnasiumból jönnek majd a felsőbb tudományok elsajátítására!

A tanárok ismeret hiánya pedig nézetem szerint onnan származhatik, hogy a nagyobb rész nem tanpályára határozza magát, hanem valami vártalan szerencse, vagy szerencsétlenség teszi őket tanárokká.

Szavaim megvilágítására sietek megjegyezni, hogy az erdélyi cath. iskolák tanárainak tekintélyes részét a papelm képezi. Az ilyen pap-tanár nagy többsége a mellett, hogy a theologia cursuson az isteni tudományok meglehető hatása alatt minden másnemű ismeret, mit valamelyik gymnasiumban úgy a hogy elsajátítottak volt, fejből kigöngyölög —

minden szeméi előtt. Majd ezt, majd azt szolítja meg s ha az visszavonult előre, bizalmasan karjára nyugtatá kezét. Szemei zavart tűzben égtek s ajkai a legboldobabb szót ejték: i. Bolond dolgokat, miként önmagának is rémlett s miként a körülie állók arca is, kikkel beszélt vagy is a kiket megszólított, leplezetlenül mutattak:

Nem látta, hogy esteli társnője, mint vet reá egy-egy pillantást tele fájdalom és rettegéssel, csak midőn félénken vonult el tőle, a mint zavart szó halmazában közbe feléje közelít, vette észre mint ragadja meg gyorsan egy aristokratikus kinézésű ifjunak karjait. Most szétoszlott a társaság a park különböző utain s oda át a kastély előtt, ezer kis tarka fény csillámlott fel, melyek egymásba fonódtak s e nevet „Adél” tünteték fel színes betűkben mintegy az égre írva. Ekkhof reá mereszté szeméit s ekkor hirtelen észre vév, hogy a fátylák eltűntek s hogy egyedül maradt. — Semmire nem eszmélve, valami hallott zajra hátra fordult s egy legényt pillantott meg, ugyanazon bérruhában, minőt régebb is viselték e helyen, ki egy másik lámpa csoport meggyújtásával volt elfoglalva.

(Folyt. köv.)

Drágyi Károlyi László notáztatása, és e nota következtében Kamuthy I. Balázs beiktatása a Drágyi uradalomba a XVI. században.

Solyomkői Károlyi Zsigmond, a Zombory nemzetségből (de genere Sombor) kiszakadt Drágyi Márton leánya D. Anna feleségétől születtek: Károlyi László és Dénesz testvérek. Károlyi László anyja jogán örökölte Drágot (Dobokamegyében) az alább elszámolandó egész helységek- és részirtokokkal együtt. Birta Károlyi László: Drág, Adalin és Ujfalu (más neven Komló) egész helységeket, Mikó helységbeli egész részirtózatot, és Urtelek egész praediumot. Bátor István fejedelem ellen Békes Gáspár zászlója alatt 28 főfelkeltek egyike volt Károlyi László, s ezek büniért notáztatott a kolozsvári 1575-ik évi Jakab hitszónok napi országgyűlésen.

nem tekinthetik valami kellemes foglalkozásnak figyelemmel kísérni a tudományok vívmányait, fejlődését, már csak azért sem, mert azzal a reménytel kecsgetlik magukat, hogy maholnap kirendelik őket a exellentiaja valamelyik parochiába négyes papnak, s mi hasznát veszik ott a nagy gonddal összegyűjtött ismereteknek? És midőn némileg bele törődtek a kényszer munkába, midőn már megadták magukat sorsuknak, jön egy nagy pécéses püspöki rendelet, mely legkegyelmesebben meghagyja, hogy N. N. tiszteendő ur ide és ide van transponalva plebinsznak. Minden ilyen rendelet ugyeszmind egy másikat von maga után, mely valami novitiust beültet az illető nagy ámulatára abba a tanári székre, honnan ez előtt néhány évvel oly keletlenül érintette fülét a második elődje által bőven osztogatott teljes czíme.

S ez így megy aztán a szentírás szavaival szólva az idők végeiglen.

Ily vezetés mellett mi természetesebb, mint hogy a külsőségek rendezetlensége némi nyomot hagy az ifjak lelkében s tudomány iránt a tanároknál jelentkező közönyt hasonló közönytől viszonzózzák s a szabad vizsgálódásig nem emelkedhetnek mindaddig, míg legkört nem cserélnek, mert megdöglük, hogy a tanulóra csak az bir befolyással, mit szeret, mi kellelesen érinti, hanem az is ráragad néha, mit mint helytelen magától mindenkép elődzn: töreszik, mondja egy tiszteletré méltó uri ember. Más oldalról tekintve a dolgot, még az sem épen hallatlan, hogy a tanár vakbuzgótsága a felekezetiesség bélyegét nyomja az olyan tudományra is, hol az ilyen felfogás megmérhetlen károkat okozhat.

Hogy egy ide vonatkozó példát hozzak fel, még gymnasiumi életemből jól emlékszem, midőn egy fanatikus barát — ugyanaz, ki a csik-somlyói csodátevő Mária szobornak a tatár táborban aratott győzelmét tanítványainak történelmi igazság gyanánt árulta, mely szobor szerinte a reformatio korában s jóval később is a világ gonoszsága, hithidegsége fölött keserű könyvet hullatott — egy liberalis uralkodónkra azzal az argumentummal bizonyította be a zsarnokoskodást hogy a szerzetek számát és hatáskörét tetemesen megnyirbálta s a jezsuitismusnak épen nem volt barátja.

A mondtak alapján meggondolás végett bátorodom feltenni a kérdést: van-e oka Csik-Széknek a csik-somlyói gymnasium 8-ad osztályának létesítése fölött nagyon örülni? Én úgy vagyok meggyőződve, hogy az osztályok száma teljes e vagy nem? nem sokat változtat a dolgon. Mi öröm benne ha el is végezhetik ifjaink középtanodai tanulmányaikat ott szülőföldjükön, ha nem szerzhetik meg maguknak ama tudományos alapot, mit a felsőbb tudományok megértése, szellemes feldolgozása feltételez? Akár a közelmutat, akár a jelent tekintsük meg vajmi súlyú jövőt kell jósolnunk e gymnasiumnak; arra vonatkozólag előadtam fennebb okaimat, a jelenre nézve megjegyzem, hogy a tanárok a 8-ad osztály követelte arányban épen nem növekedett, miből önként következik, hogy a cath. comissionak a megü-

Testvére: K. Dénes leje. Ördög Agnes jogán birt Kékesen (Dobokamegye alsó kerületében) Apáthiban, és Szász-Zsomboron; de ez is 1575-ben notáztatván (Kutforrás: Mike Sándor nemzékrendi gyűjteménye ezen Károlyi családnot illetőleg hilibi Gál László gyűjteményéből kölcsönözve) javai Csefey Jánosnak adományoztattak. Drág tehát és a többi birtok Kamuthy I. Balásznak adományoztattak, ki is a „vajda” (agy írva a Kolozsmonostori konventhez intézett 1576. évi januar 25-én Medgyesen kelt beiktató parancsban) Báthory István hívei között és zászlaja alatt, kikülföldmegyer kerellőszentpáli csatában részt vevén, hűsége és érdeme jutalmul „per notam” „mindkét nemre” „Jus regiummal” nyerte az irt uradalmat. 1577-ben Fejérvárról „restatutorium et executionale” parancs kél, melynek következtében hidalmási id. Kántor János „vajda embere” és Ballassi Ambro konventiszemély mellé ifj. Kántor János Eordeg Ferencz, nagy eskeolyeol Valkay Miklos és nemessék: Mikay János és Endre, Szentmártoni Gáspár és Boldizsár, szentmártoni Orgován Boldizsár, más nyeven Gerey és fodorházi Czompó Sebestyén beiktatókul kirendeltettek. Határos szomszédok (commetanei) pedig következő földes uraknak 46 jobbágyai alkalmaztatnak 14 helységből: 1., Mikóiak: Feir (Fejér) Pál a Peomey György bírāja, és Bott Máté kolozsmentpáli Szentpály János jobbágyai, a kik az említett M. kőban laknak. Urbán Demeter Ördög Ferencz — Damokos János bíró, Kovács Gáspár, Moré János bíró, Moré Pál, Fordeog András Valkay Miklos jobbágyai Nagy-Esküllőrlől 3., Tamás Simon bíró Valkay Miklos — Bakó Ambró, zombori (az az Zsomboról való) Lukács bíró, Nagy János, Fábán Zsombory László jobbágyai Kis-Esküllőrlől. 4., Baykwytt Péter, Boelchy Simon Kendy Sándor jobbágyai Felső-Füzezlől. 5., Barczán Balázs, Orda Balázs, Magyaros Tamás Gyulaffy László jobbágyai Alsó-Füzezlől. 6., Koncz Menyhértudvari tiszt, Nagy Mátyás bíró, Gál Bálinth és Csoma Varga Kendy Sándor jobbágyai Vajdabázáról. 7., Vay Lukács, Pasca János, Belykeza, Toka Mihály, Killiny Péter fejedelem Báthory Kristóf jobbágyai Uj-Rákosról. 8., Sinka János és Sinka Márk, Szabó Demeter, Cziban Lukács, Valkay Miklos, Bodor Gál, Zsombory Márton, László Péter bíró, Szentpály Anna a Körösi Miklos öz

rült tanári székek betöltése körül tanúsított eljárása sem mutat kívánt practicusságot. Midőn olyan ifjakat látunk alkalmazni, kik érettségibizonyítványukon kívül semmi tanárságra feljogosító okmányt nem dicsekedhetnek, be kell vallanom, fájdalom, hogy nem találai a jelenben elég biztos alapot a jövő remé nyének.

Mégis valami érthetetlen, megmagyarázhatlan, hogy korunkban, midőn a lég tele van okzerű nevelés érdekében elhangzottak czíra szavakkal, midőn mindenki a nevelés ügyét hordja ajkain s okulva a közelmúlt eseményeiből a tudományt ellenállhatlan hatalomnak ismeri el: nem találunk módot, eszközt a régi rossz gyakorlat elvetésére, a tantermekben — nem mondok mindenütt egyaránt — elharapódzott rendszertelenség ólom sulya, szellemzsbasztó nyomása alatt roskadozó középtanodák regenerálására. Pedig a mindennapi tapasztalás eléggé meggyőztetne arról, hogy az állapot így a mint van, teljességgel tarthatatlan, — mert legkevésbé a tudományban van helye a kontárkodásnak — s a dolgok ily állása nem kevesebbet, mint gyű keres reformot, vagyne irtozzunk kimondani: forradalmat követel.

Mig gymnastumainknál az eddigi „osztokodó rendszer“ helyet vagy világosabban szólva a tantárgyaknak a tanári testületek között előleges ki-sorsolása helyett a szaktanítás nem lép életbe, mind addig szerény nézetem szerint ifjaink universalis kiképzetése — legalább mennyiben ma erről szó lehet — hiu ábránd marad. A szaktanítás közmondás szerint újabb időben czélszerűnek bizonyult be, mi igen természetes is, ha elgondoljuk, hogy egy alapos ké-szültségű szakember mindig talál módot arra, hogy a tudomány lényegese részével ismeresse meg hall-gatóit, sőt a mennyiben tárgyával egész terjedelemben ismeretes, bármennyi legyen is a tananyag abból a legnélkülözhetlenebb tudnivalókat abstrahálva, tetemes könnyebbséget tud a rendszer megsértése nélkül behozni a munkába. Ha már minden tantárgy kezelésében az illető tanár elég alapossággal bír e rendszer alkalmazására, igen világos, hogy tanuló-inoknak mind specialis, mind universalis ismerete sokkal inkább megfelel a várakozásnak s a felsőbb tudományok kiképzetése is biztosabb, maradandóbb alapot nyer.

De megfontolandó az a kérdés is: lehet-e az eddig tanúsított eljárás mellett a felekezetiesség szűk határai között az erdélyi cath. gymnasiu-moknak az érintett ujaerának kö-rükben leendő meghonosodásához reménye, kilátása?

Bizony, ha így pártoljuk tüzetesen tanpályára készülő tanár-jelöltjeinket, kiknek jövőendő működés-től gymnasiaimok átalakítására, rendszeresítésére nézve oly sokat várhatunk vala; ha a helyett, hogy más felekezetek példájára minden lehető módon szá-mukra egyetemi pályájuk alatt is megélhetési esz-közt nyújtanánk, még stipendiaimikról is lemondan-kut-forrásból értesültek — kötelezvények aláírása által törekedtünk őket érdekeiknek megnyerni; alig ha

vegye jobbággyai Ugruczról. 9. Vana Miklós, Vancsa Lukács, Ferencz Péter, Triff Vanka Kendy Sándor jobbággyai Kendermezéről. 10. Katona Márk, Kendy Sándor, Barátos János, Zsombory László jobbággyai Milvánból. 11., Fazakas Gáspár bíró, Nagy (az az idősb) Kántor János, Zsacz Bálint Bányfi Boldizsár jobbággyai Hidalmásról. 12., Pál Mátyás és Tisza János fejdelem Báthory Kristóf jobbággyai Túról. 13., Boldizsár István Csáky László jobbággya Gorbórol. 14., Fergeskecz János és Breb Péter más neven Zachyul, Gyulafy László jobbággyai Szentpéterről. A beiktatás dobokamegyei f. kerületi alispán kecsat-szilvási Szilvási András vezetése alatt 1577 évi március 9-én ment véghez. Mely beiktatást következő ellentmondók ellentmondása előzte meg: Zuthori Syrok Lőrincz mint képviselő. Zsombory László fiskális director, és az erdélyi dézmák bérloje, Zsombory Péter, Márton és István. Gerendi Gerendy György mint képviselő. Károlyi Kata Péchy Ferenczné. Becsy György, Péchy Zsigmond. Kenderesy Anna, Possay Bálintnak özvegye: Károlyi Klára előbb Apafy Gáspárné. másodsor (ekkor) Bethlen György özvegye. Károlyi László (felesége): Apafy Druszánna) és gyermekei: K. János, Zsófia farnosi Veres Jánosné, és Anna Erdélyi Miklósné. Függelék: Zsombory László 1589-ben már nem élt; mert a „Juris et usus demonstratio, in causis Fisci et regii, contra universitatem honorabilis cleri in Transsylvania saxonici, ratione majorum et minorum decimarum suscitatis... pro uberiore usus dilucidatione ad excelsum forum productionate remissis“ nyomtatvány 21—22 lapjain olvassuk: „E regestroy arcedarum anni 1589 — evidens est: quod decimae pagerum ad sedem Medgyes pertinentium, utpote pagi Bogács partim in rationem orphanorum (hat árvát) Ladislai Zsombory assignatae fuerint.“ Ezen dézma adomáyása Zsombory László fiscalis director-nak a 28 nótáztatottak ellenében tanúsított hűségének jutalom díja volt...

(A Serédy-utódok családi levéláraból.)

Közlő: H. K.

más czélt árulunk el, mint hogy mi meg akartuk tartani a régi alapot, s megőrizni intézeteinket a papi-smus által terjesztett sugátségekben, nehogy valami-kép oda a világság sугarak utat találjanak. Pedig ez is hiu törekvés, mert ha a felekezeteknek nincs is ingere, lehet idő, midőn a kormány magáévá teszi az ügyet s állami jelleget ad az eddigi nyomor-tultan tengődött püspöki gymnasiumoknak.

Azonban nincs minden elveszve! sőt hiszem és vallom, hogy minden hibánkat, mit eddig a tanügy ellen vétkezünk, helyrehozuk, ha egyes vidékek a kor követelményei mellett messze hátra maradt papi szellemben vezetett iskolák szomorú állapotát szívükre véve, az egyetlen megmentési eszközhez folyamodva nem sajnálják az anyagi áldozatot tan-intézeteiknek vénségtől dermedt tagjaiba ifju vért, új életet teremteni egyes fiaik tanárokká kiképez-tetése által.

E practicus gyógyszer, különösen oly vidéken, mint nemes Csíkszék, melynek a szellemi áldozatok meghozására pénztára mindig nyitva áll, mely már több ízben jelét adta fundatiók alapítása által korszerű nemes gondolkodásának, úgy hiszem nem fog kívánt adagban felhasználatlanul maradni; s erős meggyőződéseim, miszerint mindent elkövetend, hogy egykor jó hírű gymnasiumának becsületét visszaál-litva, a teljes 8-ad osztályu gymnasium fennmara-dását, virágzását hosszú időkre biztosítandja.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten decemb. 18. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett decemb. 18. 11 ó. 15 p. d. e. —

Királyunk ma a fővárosba érke-zik, ekkor Szláv, ki jobban van s kinek lakásán tegnap miniszter-tá-nács tartatott, előterjesztendi javas-latait a pénz- és közlekedésügyi tá-rozák betöltése ügyében.

A képviselőház tegnap folytat-ta a pénzügyi bizottság jelentésé-nek tárgyalását. Tisza Lajos igen hosszú beszédben szólt közlekedé-seink ügyeiről, a vasuti tariffák emeléséről. A kormány megígérte, hogy a városi főispánok ügyében mielőbb törvényjavaslatot terjesz-tend elő.

A volt reformpárt a középpárt-tal feltételelesen egyesült,

A horvát országgyűlés január 22-kére összehívott.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, december 18. 1873.

— Ő Felségének 1873. december 2-án kelt kegyelmi elbátározása folytán a maros-vásárhelyi k. tábla egész területén huszonégy felségsgúrtési bú-pper szüntettetett meg és ugyan ily büntényért fogságban volt egyén hocsátatott szabadon az illetékes maros-vásárhelyi királyi törvényszék által.

— A kir. igazságügyminiszter Popu Péter fogarasvidéki aljegyzőt, a naszói kir. törvényszékhez írnokká nevezte ki.

— A helybeli zene-conservatorium 1873. közgyűlését f. hó 27-én (szombaton, karácson harmadnapjára) d. u. 3 órákor saját helyiségében (Ly-ceum, földszint) tartandja meg; melyre a t. cz. ta-gok tisztelettel meghívotnak. Kolozsvárt, 1873. decz. 6-án. A zene-conservatorium igazgató-választmány.

— Kriza Kálmán temetése. Az oly tragicus sorsra jutott Kriza Kálmán, kir. törvényszéki jegyzőnek temetése tegnap d. u. 4 óra kor folyt le. A halottas háznál Ferencz József mondott könyörgést, megha-tón esetelvé a gyászt és bánatot, mely a szerény, szelid és közszeretben álló ifju elhanytával a csa-ládot s a társadalmat érte. A gyászbeszéd végezté-vel a Dgkör énekelt gyászdallamokat a folyóson. Ezután gyászszékére tettek a holtestet s a négy ló által vont koporsó aranyosszegélyű terítőjére vi-rágkoszorukat tűztek. A terítő szegélyét gyászba-l-tözött város zolgák vitték. A rendkívül népes gyász-menetben a zord tél idő dacára városunk min-den osztálya képviselve volt. A koporsó két oldalán baráti kezekben fáklyák hosszú sora lobogott, me-lyeket gyakran kioltogatott a zivatar. A gyászkocsi az elköltözött hivatalnok társai követték s fogatok hosszú sora zárta be a sort. Igyonult hosszú gyász-szalagként a menet a temetőbe, hol végbuosura még egyszer megzendült daláraink ajkán a fájó ének s a könnyben uszó szemek utolsó istenhozzádot mondot-tak a sirbaerestett koporsónak. A jó barátok em-lékjelül egy-egy virágot szaktítottak a korán elköl-tözött halotti koszoruból. Nyugodjanak porai békén a porok közt.

— A kis iparosok jubileumi segély alapjára ő felsége a királyné hatezer forintot adott.

— Kerkapolyról az a hír, hogy január kö-zepén külföldre utazik s bejárva Olasz-, Francia

és Angolországot, szeptemberben tér vissza s akkor egyetemi tanszékén megkezdí előadásait.

— Bées város budgetje 1874-re nagyon kedvezőtlen arányokat mutat bevétel és kiadás közt, bevétel ugyanis 4.8 millió frt, a kiadás 11 millió, a deüczit tehát közel nyolcz millió frt. Ennek fedezé-zésére adópótlékok és egy nagy kölcsön szolgálnak.

— M.-Vásárhely u papja Vass Tamás csak-ugyan elfogadta és el is foglalta állomását. Mult vasárnap tartá nagy számu hallgatóság előtt bekö-szöntő beszédét.

— A brassói communitás f. hó 12-iki ülésén egyhangulag elhatározta, Orbán Balázs és a „Ne-mere“ szerkesztője ellen sajtópert indítani. Egyszers-mind felkérte Trauschensfels Eugent, hogy írja meg Brassó történelmét.

— Burehez Henrik brassai fűvelde tulaj-donosnak a v. és közoktatásügyér egy háromosztályu kereskedelmi középiskola megnyitására adott engedélyt.

— Hebbel halálának tizedik évfordulóját e hó 13-án csaknem minden német szüpadon meg-ünnepezték a költő egy-egy drámájának elővételével.

— Csíkszék földmives felső népiskolája ta-nári testülete a megalapítandó ifjusági „olvasó- és segély-egylet könyvtára“ javára 1874. évi január 17-én sorjafélekkel összekötött zártkörű táncvizigalmat rendez. Egy nemes közmívelődési érdek felvirágozta-tása rejlik a derék tanári testület zászlójára kitűzött jelmondatban. Ily szépérdekkel szemben számba sem vehető azon áldozat, mit ugyszólva különben is csak kiki önmagának hoz. Akármít mondanak is azok, kik nemzetünk jövőjében kételkednek, ily tények szemlélésénél kalapot kell emelnünk, mert a nemzedék, melynek kezébe adjuk önmívelődése eszközeit, esendesen s alig észrevehetőleg bár foly-ton fejlődik, s nemzeti létünk fennmaradását ez-által mindennél jobban biztosítottuk.

— A válság Amerikában még mindig tart és súlyos következményei mindinkább előtűnnek. A legújabb amerikai posta szerint addig huszonöt vas-uttársaság jelentette ki, hogy nem képes jelzálogi adósságainak kamatait fizetni; e huszonöt társaság közt pedig nem foglaltatnak azok, melyek már csőd alá jutottak, vagy a melyeknek szelvényei még le nem járt. Azon kötvények névleges érték összege, melyek ekként esznek a kamatozástól, 218 millió dollár,

— A szent atya a legközelebb megtartandó consistoriumban, melyben az ujonan kinevezett bi-bornokok nevei fognak kihirdettetni, hírszerint egy apostoli bullát fog fölölvasni, mely által bibornoki kinevezéssel járt többenbeli formalitások eltűröl-tetnének, így egyebek között a meghatározott pénz-összeg fizetése is. Ezenkívül vigasztalást adna ő szentsége mindazon praefatusoknak, kik a bibornoki kalapot már most várják, de ez alkalommal el nem nyerték, megígérvén, hogy husvét előtt még egy nagy kinevezés lesz, a midőn számosan fognak bi-bornoki méltóságot nyerni.

— Bors Lázár sz. udvarhelyi r. c. főgym-násiumi igazgatót súlyos esapás érte, neje homorod-szt.-mártoni Birró Mária élte 63sik évében, hólya-gos himlő következtében e hó 14-én kimult. Áldás hamvainak!

— Özv. Madaras Gáborné szt.-katolnai Cseh Rózi fia, kibédi Madaras Ignác, Szt.-Katolnán meghalt. Béke poraira!

— A Drezdánban elhunyt Erzsébet özvegy porosz királyné 75 éves, I. Miksa bajor király leá-nya s Zsófia osztrák főhercegnő (király ő felsége anyjának) nővére volt.

— Baker Sámuel a londoni földrajzi társu-lat 9 én tartott ülésében nagyszámu hallgatóság kö-zepette tette meg jelentését afrikai expedíciójáról. Jelen volt a walesi herceg és testvére az edinburgi herceg is. A nagyhirű utazót, midőn a jelenlevők-nek az elnök által bemutatott, lelkesen megélje-nezték. Az értekezés, mely a rabszolgaság megszü-n-tetéséről szólt a felső Niluson, semmi újat sem tar-talmazott. Az értekező azonban hangsúlyozta, hogy az expedíció sikerét nagyban előmozdította a walesi herceg befolyása a khedivenél. Az előadás végé-vel a walesi herceg néhány szóval üdvözölte Ba-kert és úgy nyilatkozott, hogy hitelt ad a khedive szavának, hogy eltöröndi országában a rabszolgasá-got. Az ülés vége a rettenhetlen utazót ismét élénken megtapsolták.

— Kőd Londonban. Londonból decz. 12-ről írják, hogy ott három nap óta oly köd van, minőt a mostani nemzedék még nem látott. A „Ti-mes“ külön vezércikkelt szentel neki. Oly nagy a sttéség, hogy az utcák közepén menők meg nem különböztethetik a házakat, és minthogy ennek foly-tán eltévesztik az irányt, természetes, hogy igen sok ember elgázoltatik. A kik valamely pont felé tar-tottak, meglepetésükre hosszú vándorlás után oda tértek vissza, a honnan elindultak.

— Zamojski grófné. Nagy feltűnést okoz Galiciában és az egész lengyel földön egy gr. Za-mojski házassága Kronenberg volt zsidó bankár le-ányával, ki bár szabályszerű keresztvélével, és a mi még jobban hangzik, 20 millió hozománynal kö-szöntött be az ősi keresztény főnemes családba, még-is származásánál fogva maga ellen indította az egész lengyel nemességet, mely e házasságban a Zamojski

családon és közvetve az egész nemességen ejtett foltot lát.

— Agazziz f. Egy newyorki távirat a jelen-kor egyik legjelentékenyebb természetbuvárának ha-lálát jelenti. Agazziz 1807. május 28-án született a francia Svajcz Orbe nevű helységében, hol atyja protestans lelkész volt. Első neveztesb műve, mely-lyel híret megalapította, 1830-ban jelent meg; később Neufchatelben működött mint a természetrajz tanára; ez állásában Vogt Károlylyal a középeuró-pai édesvizek halainak leírását, utóbb Vogt és De-sorral együtt az őskori halakról tett közzé egy le-írást. Ezenél jelentékenyebbek voltak a jégkorral kiadott tanulmányai, melyek a földtánt részben át-alakították; 1846-ban Észak-Amerikába ment, hol az új-cambridgei főiskolán állattant és földtánt adott elő, muzeumot alapított az összehasonlító állattan számára. Agazziz heves ellenfele volt a Darwin-féle elméletnek és a fajok állandóságát vitatta. Tudu-mányos működésének legfényesebb korszaka egy az Amazon folyóhoz tett tudományos expedíciója volt, melyről Petermann azt mondá, hogy ehhez fogha-tót a fedezések története nem ismer. Ez utazás költ-ségeit Thayer Nathaniel bostoni kereskedő fedezte. Soha talán tudós annyi kitüntetéssel nem fogadta-tott, mint Agazziz ez utazásakor. Egy gőzhajózási társulat rendelkezésére állított külön gőzöst, Thayer saját költségén számos tudóst küldött vele, Brazili-ában a legkíválóbb kitüntetésekkel fogadták a tu-dóóst. Az utazás tudományos eredményei jelentéke-nyek voltak és Agazziz számos tudományos műben és a felolvasások egész sorában dolgozta fel azokat. Deczember 14-én fejezte be Agazziz Új-Cambridge-ben fényes és eredménydus pályáját, a mely oly ál-talános közírtizetletet szerzett nevének, melynek fé-nyét nézeteinek elavultja sem fogja elhomályosíthatni.

— A deési piacz árai deczember hó 16-án 1873 Alsó ausztr. mérő. Tisztabuza 6 frt 40 kr. Rozs 4 frt — kr. Elegybuza 5 ft 80 kr. zab 1 frt 30 kr. Széna 1 ft. 40 kr. Egy ől fa 36 hüv. hosszú 8 frt. — kr. Marhahus fontja 14 kr. Konyhalisz 12 kr. Borsó mérője 20. lencse 18, paszuly 13 kr.

— A szamosújvári piacz árai deczember hó. 16-án a. ausztr. mérő Tisztabuza 6 fr. 30 kr elegybuza 5 frt — krajczár, rozs 4 forint 40 krajczár zab 1 forint 30 kr pityóka 1 frt 75 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsir — kr. Egy kup-sborsó 32 kr. lencse. 32. kr. paszuly 12 kr. Egy mázsa kenyérlisz 13 frt Egy font marhahus 16. Egy mázsa szalma 1 frt. 20 kr. Egy ől tűzi fa kemény 9 fr.

Felelős szerkesztő Szász Béla:
Nyilttér.)*

Tudomásul a tisztelt közönségnek

Mától kezdve egy kupa jó asztali bor 46 kr. kapható egy kupás és egy iczés palaczkokban.

3—01

Karvázy Gyula
Főtér gróf Teleky-ház.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Revalescière Du Barry.

Londonból. (73—208)

73.621. sz. bizonyítvány

Egyetlen betegség sem képes a delicat Revalescière Du Barry-nak ellentállni, a mely gyógyszer és költség nél, kül meggyógyít minden gyomor-, ideg-, mell-, -tüdő-, vese-mirigy-, nyálhártya-, lélegzés-, hűdcső és májbajt, tuberculo-set, aszkórt, tüdővést, hurutot, emésztéshányt, dugulást, vér-hast, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglást, szédülést, vértolulást, fülzúgást, émelegést és hányást még terheség alatt is, diabetet, melancholiát, soványaságot, kös-punyt, csuszt, sápkórt. Kivonat 75000 bizonyítványból oly ayavalyák gyógyításáról, melyek minden gyógyszernek ellent állta

57942. sz. bizonyítvány.

Gleimach, jul. 14. 1867.

Isten után az ön Revalescière Du Barry-jának kö-szönhetem meggyógyulásomat borzasztó gyomor- és idegba-jomtól.

Goder János,
a gleimehi esperes, provisor, u. p. Unterbergen
Klagenfurt mellett.

62.914 sz. bizonyítv.

Weskau, 14. sept. 1868.

Mintán üdült aranyér, májbaj és dugulás ellen évekew át mindenféle gyógyszert sikertelen használtam, kétségbeesé-semben önnök Revalescière-jéhez folyamodtam. Nem birom eléggé meghálálni istenemnek és önnök a természet ezen drága adományát, a mely reám nézve kimondhatlan jó-téteményyné lőn.

Steinmann Ferencz

Táplálóból levén a husnál, a Revalescière-jelölésekné és gyermekeknél 50-szer elősőbb a gyógyszerrel.
1/2 fontos bádósgelencsében 1 t. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 3 font 4 frt. 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. Revalescière kétszeresült selencsékben 2 frt 50 kr. és 4 frt 50 kr. Revalescière csokolade porban és táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr. 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társan által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. valamint minden városban jó gyógyszerésznél és fűszerárusknál; a bécsi ház el is küldi minden irányba postai útánvát vagy utalványt mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Miklóvits István a „Kigyóhoz“ czimett gyógyszerárban. Dun-a-földvárt: Nadhera Pálnál. Brassóban: Fabiek Ede és Ikeliusnál. Gyula-Fehérvárt: Mihelys Zsigmond gyógy-lszerésznél. Marosvásárhelyt: Fogarassy Demeternél. Pesten Török Jóssefnél. Temesvárt: Quiriny Alajos és a város ysértárban.

*) E rovat alatti közleményekért esapán a sajtóbíróség áryn uábavállal felelősséget. Berek.

Hirdetmény.

A kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közzhírre tétetik, miszerint Kolozsmegye Moes községében, az állam birtokát képező, Kolozsmegye Moes községében telekjegyzőkönyvi 187-ik sz. a. körülírt ingatlan birtok, mely áll egy épülethől 4 lakrészszerrel és ahoz tartozó összesen 325 négyszögöl kiterjedésű telekből, és melynek becsértéke 1347 forintban van megállapítva, 1874. év január 5-én reggeli 9 órakor, szó vagy írásbeli ajánlat alapján a legtöbbet ígérőnek örökáron a helyszínen elfog árvereztetni. Kikiáltási ár a becsár, és az árveréshez járulni kívánók tartoznak annak 10% mint bántpénzt, vagy a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési biztos kezéhez készpénzben, vagy a börze folyamán ár szerint számítható állam kötvényekben letenni, vagy írásbeli ajánlat esetében a bántpénzt ahoz csatolni. Írásbeli vagy a szóbeli árverés megkezdése a kiküldött árverési biztosnak adandók át, vagy pedig 1874. év január 3-ig déli 12 óráig bezárólag a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság elnökségénél nyújthatók be. Ezen írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeg-jegygyel és a megfelelő bántpénzzel látandók el.

A közelebbi árverési feltételek a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság kiadó hivatalában és a moesi kir. adóhivatalnál megtekinthetők.

A m. k. pénzügyigazgatóság Kolozsvárt, 1873. december 4-dikén.

Legujabban megjelentek és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Naptárak 1874-re.

AZ „ATHENAEUM”

(Ezelőtt Emich Gusztáv)

Nagy Képes Naptár

a z 1874-dik évre.

Szerkeszti Sárkány János Ferencz. Teljes tiszti ezimtárral. Tizenötödik évi folyam számos fametszvényvel.

Ára 1 forint.

Ez a legszebb, legteljesebb és aránylag legolcsóbb naptár.

Határidő-Naptár.

Mindenemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára. 1874. Ára 1 frt 20 kr.

Gazdasági zseb-naptár

1874-dik évre.

XIV-dik évfolyam.

Szerkeszti Kodolányi Antal.

Jegyzék alakban angol vászonba kötve és irónnal ellátva, 12 hónapra szóló teendők és naplók külön-külön füzetével.

Ára 2 frt.

Közhasznú

Erdélyi Képes Naptár

1874-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Tizenötödik évfolyam. Ára 26 kr.

Egyetemi hallgatók

Zseb-naptára

1873. évre.

Szerkeszti KÁN BELA. Első évi folyam.

Angol-vászonba kötve, jegyzék-alakban, irónnal ellátva.

Ára 1 frt 20 kr.

Kossuth Naptár 1874.

Szerkeszti Honfi Tihamér. Negyedik évfolyam. Ára 40 kr.

Magyar kézmű-iparosok Képes Naptára az 1874-dik évre.

Szerkeszti Csukási József. Első évfolyam. Számos fametszvényvel. Ára 50 kr.

Lidércz Naptár 1874-dik évre.

Rémtörténetek, kalandok, bűnesetek, lélekjelenések, tündérregék, csodás történetek stb. gyűjteménye. Tizenharmadik évi folyam. Ára 60 kr.

Falusi Gazda Naptára 1874. évre.

A földmivelés, kertipar és gazdaság évi Közlönye, földbirtokosok, kertész-gazdák, lelkészek, iskolatanítók és gazdatiszteknek ajánlva: Több szakértő közreműködésével. Szerkeszti dr. Farkas Mihály földbirtokos. X-dik évfolyam. Ára 80 kr.

A magyar nők Házi Naptára 1874.

Szerkeszti Beniczky Irma. Hatodik évi folyam. Ára 60 kr.

Kapható a nagyobb helységek kereskedéseiben.

Erdélyi nagyobb

KÉPES

NAPTÁR

1874-dik közönséges évre

a m. k. miniszterium, Királyhágón ineni bánya- és pénzügyi hatóságok, megyei közigazgatási hivatalok, törvényesékek tiszti cím- és névtárával s kolozsvári kalauzzal ellátva.

Hatodik évfolyam.

Ára 50 kr. Postán küldve 56 kr.

FELHIVÁS ALÁÍRÁSRA!

A földmivelés-, ipar- s kereskedelmi m. kir. Miniszterium idei april 3-kán kelt 2958. sz. alatti kibocsátványa folytán helybenhagyta a

„Királyhágón ineni (ezelőtt Erdélyi) kölcsönös tűz- és jégkármentő társulat”

életbe léptetését; melynek célja: hogy társulás által tagjai — lehető minél tágasb területen egyesülve — magukat a véletlen elemi csapások következményei ellen kölcsönösen védelmezzék: s egymást támogatva, csakis annyiaval járuljanak a társulat kiadásaihoz, mennyit — a gyakorlati téren jónak bizonyult — s a kitűzött célnak s korlátyának megfelelő — szilárd, s könnyen meg nem dönthető — alapszabályai szerint, fűdözni kelletik.

Ilyképeni kitűzött célnak közérdekű hasznosságára támaszkodva, bátorodik ezennel alulirt igazgatóság — a szabály 30. §. alapján sikerteljesebb beható eredmény mielőbbi kifejlesztése szempontjából — az összeség érdekében alkotandó.

„Biztonsági alapra”

az aláírást megnyitni a következő feltételek mellett: hogy ezen alapon nem közkereseti kockázatot „részvénytőke”, melyet kedvezőtlen eredmények folytán elveszténi is lehet, hanem: az illető összes tagoknak — felelőssége alatt — csak előlegképeni támaszt nyújtó „hiteltőkeje” mindaddig, míg az a szabályokban (37. §. sz.) jelzett jövedékekből kisorsolás útjáni törlesztés által (szab. 39. §. sz.), át nem alakult ez intézetnek még nagyobb hatása — s tagjai saját érdekében gyümölcsöző — köz-főttartálékává. (szab. 45. §. sz.) (490) (2—6)

Kibocsátatik e végett egyelőre minden egyes szakmára 2 1/2 sorzat (szab. 32. §.), melynek mindegyike (szab. 31. §.) 300 darab 100—100 frtóról szóló „hitelrészjegyet” foglal magában; s melyekre a befizetés részletenként (szab. 33. §.) történik, még pedig: aláírásakor bántpénzzel 10%, a többi része 3—3 havi idő közben, további 4 részletben, lehető könnyebbített részletelét tekintetével.

Az ily módon alakult tőkének teljes sorzatunkénti törlesztése, kisorsolás útján (szab. 38. §.) a számadási 5 év elteltével megkezdendő; és pedig annyi sorzat-számmal (szab. 37. §.) mennyit e célra addig megtakarított összeg, a teljes sorzatnak értékmenyiségét megbírhajta.

A kisorsolás következtéig a betett mennyiség (szab. 35. §.) évenként 6% kamatot hajt; a kisorsolás által azonban, minden egyes sorzatban foglalt 300 darab „hitelrészjegy” közül névértékén felül — sorshúzás útján — (szab. 40. §. sz.) az első rendben kihúzott 10 darab 100% -, utána közvetlenül kihúzott 20 darab 50% -, és a többi 270 darab 10% kamat-reáadási többlettel váltatik be, úgy, hogy ez utóbbiak 10% többlet-mennyiség is növekedik az első kisorsolástól kezdve, évenként 2%-val, időszentinti 12-, 14-, 16% sat. többlettel.

Az intézeti kezelés — szabály szerint — feltétlen nyilvános, ugyszintén a számadások vizsgálatai is! S eként, mint közérdekű, az ellenőrködésre teljes befolyást nyújt — közel s távollevő minden tagjának, s teljes biztonságot minden tekintetben!

Aláírási nyilatkozat — tetszészerinti számú — „hitelrészjegyre” elfogadtatik közvetlen az igazgató-szágnál Kolozsvárott; valamint Budapestben: az idgl. iródban (József-város, Sándor-utca, 7. szám, III. emelet, 12. ajtó) délutáni 2—5 órák között; és országsszerite akár megbízottaink közvetítése által, vagy közvetlenül az igazgatósághoz szóló levelekben.

Kolozsvártt, november hó 1873.

A Királyhágón ineni (ezelőtt Erdélyi) kölcsönös tűz- s jégkármentő társulat igazgatósága.

(72)

HUTFLESZ KÁROLY

megvásárol mindennemű magyar- és osztrák állam-papírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzmekeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb társasjátékait és részletjegyeit, valamint dúsan ellátott fűszer-tárat, bőrkereskedését és gözliszteit;

Ugyszintén kitűnő minőségű fagygyugyertya és szappan gyártmányait.

(31—*)

(488)

(2-6)

HUSZNIK JÁNOS órás,

bel-monostorutca 15. sz. a. a Binder-féle gyógyszerár mellett Kolozsvárt.

Midőn a n. é. közönségnek a legjobban átvizsgált és szabályozott arany- és ezüst zsebóráimat, mint a legszebb

karácsoni és új-évi ajándékot

tisztelettel ajánlom, bátorodom egyszersmind jelenteni, hogy a bécsi kiállításra tett utazásom alkalmával sikerült a legelső bécsi ingaóra-gyártól

az egyedüli gyári raktárt egész Erdélyre megnyernem és hogy ezen órákat a bécsi gyári áron árulom.

Egyszersmind bátorodom a n. é. közönség figyelmét fekete-erdői főraktáromra felhívni.

Ezüst henger órák 4 rubint kövel	8-12 frtig	Arany női henger órák	20-30 frtig
" " " rugavos	10-14 "	" " " zománcozott	26-40 "
" " " aranyzott kerettel	10-15 "	" " " gyémánt kövekkel	35-48 "
" " " kettős fedéllel	12-18 "	" " " és kristály üveggel	36-50 "
" " " kristály üveggel	11-17 "	" " " kettős fedéllel	38-50 "
" " " chronometer órák	11-17 "	" " " és zománczva	46-65 "
" " " kristály üveggel	10-18 "	" " " kristály üveggel	48-75 "
" " " kettős fedéllel	10-20 "	" " " Arany férfi horgony órák	34-45 "
" " " horgony órák 15 rubint kövel	14-20 "	" " " kristály üveggel	38-50 "
" " " finomabb ezüst fedéllel	15-24 "	" " " kettős fedéllel	52-75 "
" " " kristály üveggel	15-26 "	" " " és	58-90 "
" " " rugavos kettős fedéllel és kristály üveggel	15-24 "	" " " Arany férfi remontoir órák 70, 75, 80, 90, 100 forintig	
" " " Ezüst horgony remontoir órák	15-26 "	" " " Arany férfi remontoir órák kettős fedéllel 90, 95, 100, 200 ftig.	
" " " kristály üveggel	17-19 "	" " " Arany női remontoir órák 50, 60, 70, 80, 90 forintig.	
" " " kettős fedéllel és kristály üveggel	22-34 "	" " " Arany női remontoir órák kettős fedéllel zománczva, 90, 100, 150 forintig.	
" " " kristály üveggel	25-40 "	" " " Arany valódi angol chronometer	230-500 frtig.

Vadász és dolgozó remontoir órák talmi arany 13, 20 forintig.

Valódi francia gyártású serkentő órák 5, 6, 7 forintig.

Hasonló órák bronz állványban 10, 12, 20 forintig.

Minden itt elősorolt órák egészen újak, a legfinomabb 18 karatos aranyból és 13 próbás ezüsthöz készült, (a bécsi kiállítás hivatalos megbeszélésére) első minőségűek, ennél fogva az oly sokszor hirdett elviseit és újból kicsiszolt órákkal egyáltalán össze nem tévesztendők.

Mindennemü reám bizott javításokra különös gondot fordítok, gyorsan és olcsó árban teljesítek, és ugy ezekért, mint az új órákért elvállalok két évi jótállást.

Órásknak és órákereskedőknek nagybani vásárlásnál százalékos engedek.

Használt órák előnyös árak mellett cserélhetnek be és minden szakmában vágó becses megrendeléseket azonnal teljesítek.

Teljes tisztelettel:

HUSZNIK JÁNOS.

(496)

(1-3)

CSIKY IMRE

KERESKEDÉSÉBEN KOLOZSVÁRT

kapható:

karácsoni és új-évi ünnepekre

elismert finomságu

HENGER-LISZTEK

Szűrt szinmez kupája 90 krajczár.
Szürke mák " 28 és 32 kr.
Dió " 20 krajczár.

Karácsonfára való színes gyertyák, ahoz szükséges tartóval együtt.

Továbbá:

Igen finom RUM. Egy kupa . . . 1 frt 20., 1 frt 60., 2 frt.
2 frt 40., 2 frt 80 kr. Eg negyedkupás üvegekben 30, 40, 50,
60 és 70 krajczár.

Mindenféle fűszerek a legutányosb árak mellett

Mindennap friss élesztő.

Stein János kolozsvári könyvtárusnál s általa minden hazai könyvkereskedésben kapható:

CSEMEGÉK

Kisebb gyermekek számára:

melyekkel családok, kisdövény- és elemi tanítóknek kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS,

nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató.

Harmadik javított, 9 beszély és 170 vers-csemegevel bővített:

kettős kiadás; névszerint:

egyik íróvelinre nyomott diszkidás 2 gyönyörű színezett, 3 könyomásu és 23

fametszésű képpel.

20 1/2 nyolczadrét iv, díszes borítéku keménykötésben 2 frt 60 kr.

másik szép fehér papíru, két fekete könyomásu és 23 fametszésű képpel nyol-

czadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben 2 frt.

Midőn a „Magyar olvasókönyv”-ről haziszerte díszreteresen ismeretes t. szerkesztőnk fönnevezett, s utóbbi tökéletlenebb kiadásunkban is mind az ítéset, mind a szűlék és tanítók, mind a kedves kisdékek részéről oly meleg részvétellel fogadtak, kedvenz művet, egyszersmind az Olvasókönyv elbocsarnokát, me-íjodott s egyhármadrészben bővített, illetőleg számos gyönyörű képpel illusztrált újra világ elé bocsátjuk: elégek véljük csak röviden érinteni a t. szerző vezérrelveit s könyveink gazdag tartalmát. — A t. szerzőt hozzászave ői pályáján és saját kisdédei körében gyűjtött tapasztalatai rá meggyőzőek affélő: mennyire nehéz a legelső gyermekkorának elbeszélendő történeteket, még a külföldi gazdag irodalmában is megválasztani; mennyire nehéz különösen a cselezési eladói modort eltalálni, miután tudva van, mily émeljítőleg hatnak a kisdékek aranylambban ringó kedélyre az e kornak szánt könyvek nagyobb részének mesterkéve csinált beszélyei, az örkőa bőjti lezskézesek, nem különben az olvaszó: elégek vagy okoskodó verselések s rimbe szedett moralizálások. — Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világból van merítve, érzelhetőség és derűlen elédva; mi magában is érdekel bir, és egyszersmind a felnőtteleknek is kedves olvasmány. Mert nagy tévedés, km azt hinni, hogy a mi a felnőtteleknek unalmas, áldelhetlen, az a kisdékek költőis kedélynek éppen jó! A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozá szerző a hazai és külföldi gyermekirodalom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermekmesék, dajkariemeket, játékok- és dalokat. E ezeknek gyöngyéből s ezeknek szellemébe dolgozva néhány szakértő barátj közremunkálá-ával, nyújt jelen gazdagon meg-bővített kiadásunkban a magyar anyák, te tvérek, kisdövény- és elemi tanítóknek 91 beszélycsemeget, megannyi kedélyes gyermek történetek, 476 verscsemeget. Ez utóbbiak közt van 30 dajkarim, tréfa és enyelges; 23 ölben és tórdén tartott kisdékek játékrime; 20 alitató és bölcshádál; 44 állati és egyéb természeti tárgy; 35 hangutánzás; 44 vegyes gyermekdal; 79 játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszély és emélggyakorlat; 25 vallásos hang és ima; 53 talány és találós kérdés.

A gyermekszoba, a családi tűzhely, a kisdövény- és az elemi s néptanodák kezdő osztálya a maga nemében egyetlen kútforrást találhat itt, melyből ártatlan kisdékeknek a csemegekörön kezdve, egész hét éves korukig, a tegecséségesebb kedélyes és magyar táplálékot merithetik, s valamennyit oly modorban, a mint éppen elbeszélni kell. Az elbeszélést áhítattal hallgató apróság azután is, ha olvasni kezd, további gyakorlatul ezen Csemegeket, mint régi kedves ismerőseiket, élvezettel használhatja.

Kolozsvár, decemb. 1873.

STEIN JÁNOS, kiadó.

Ugyan csak

Legujabban megjelentek és Kolozsvárt

Stein János könyvkereskedésében kaphatók:

HOLT KÉZ.

Irta F. LE PRINCE. Franciaából fordította SIO. (A Monte Christo folytatása) 4 kötet. Ára 3 frt 20 kr.

FRIGUETTE.

Regény. KOCK PÁLtól. Franciaából Ozorai Árpád.

2 kötet. Ára 1 frt 60 kr.

De Gerando Agostné

Gr. Teleki Emma görögországi levelei

és a régi Attikának hiteles kútfők utáni leírása.

Ára 4 frt.

Budapest főváros törvényhatóságának zervezete.

Hivatalos kiadás. Ára 1 frt 50 kr.

Roma története,

a nyugoti birodalom elenyésztéig.

A művelt rendek szükségéhez alkalmazva.

A magy. tudományos akademia által a magy. hölgyek díjával koszoruzott pályamű. Irta Por Antal. Ötven fametszetű képpel.

Ára 2 frt 80 kr.

Angol állam-férfiak és szónokok,

a jelenkorból élet és jellemrajzban.

Szonoklati mutatóvanyokkal összeállította György Endre.

Ára 4 frt

Az 1662-diki országgyűlés.

FABÓ ANDRÁS agárdi ág. vall. ev. pap, a magy. tud. akademia lev.

és a magy. tört. társulat val. tagjától. Ára 2 frt.

Az aszszonyok, a játék és a bor.

Ch. Paul de Koch után francziából fordítva.

Ára 1 frt 40 kr.

Változatos tartalom.

(474)

(2-12)

Megjelent és kapható a

„MAGYAR POLGÁR”

NAGY NAPTÁRA

az 1874-dik évre.

SZERKESZTETTE

K. PAPP MIKLÓS.

TARTALOM:

- Naptárrész. Szerkeszté Bras-sai Sámuel.
- A vádlottak padján, költemény. Fordította Hegedűs István.
- Titkos rendeletek az 1848—1850 diki ostromállapot ide-jéből.
- Hasard-játékosok California-ban. Irta Gerstecker Frigyes.
- Négy oroszán eleste egy vadászaton.
- Két érdekes adat a Napoleo-nok életéhez.
- A nőorvosok.
- Bodjai vám vidéke Orbán Balázstól.
- Egy számtízött család története. Irta Sue Jenő.
- Az Anti-Krisztus Renan Ernőtől.
- Mire képes a nő? Biart Lucientől.
- A fűgefalevél torradalma, Kern Alfonstól.
- Képek a keleti házasséletről. br. Maltzántól.
- Az erdei szalonkák termé-szetéről.
- Egy új angliai fegyház.
- Vízkeleti fogsága, Szilágyi Sándortól.
- Házassági hirdetmény, Saphirtól.
- A Guillofine jósa.
- Egy ebéd Nagy Péter czárnál.
- Cuczor Gergely fogságáról.
- A kocsik eredetéről.
- Egy Hatvaniról szóló monda.
- Házassági szerződés és me-nyegző a törököknél.
- Mexikói játékosok.
- Hogy lehet kiválasztani a jó szeműveget?
- Róman népdal.
- A vándor róma.
- Az állatok elitélése.
- Bíró Kata, ó székely ballada.
- Látogatás két uralkodónál.
- Zrinyi Ilona és Rákóczy Ferencz menyegzője.
- Nagy emberek házasságai.
- A burgonya történetéből.
- Vajda asztala, költemény.
- Az öngyilkosok háza Párisban.
- A régi csaták.
- Egy érdekes levél Petőfitől.
- A szavak száma, mint a mű-veltség mérlege.
- Magyarországi fénytűzés 100 év előtt.
- Egy tűnemény Magyarországon.
- Miksa császár költeménye nejehez.
- Egy abissinai rabszolga éle-téből.
- Lidéz e vagy bolygóttűz?
- Tiszti czimtar.
- Vásárok.
- Bélyegilleték.
- Távirda.
- Postamenetrendek.
- Bért kimutató táblázat.
- Hirdetések.

E tartalomdús Nagy Naptárnak ára csak 1 frt.

Kapható Kolozsvárt a „MAGYAR POLGÁR” kiadóhivatalában, gr. Teleki Domokos-ház alatt, továbbá Stein János és Demjén László könyvkereskedésükben.

Megjegyzés: Naptárunk az egyedüli, mely az „Erdélyi részek” és miniszteriumok pontos ezimtarát közli!!!

Hivatalos adatok után összeállított tiszti ezimtaral.